

kiej

Współzałożycielka największego obecnie obserwatorium astronomicznego na terenie Polski oraz pionierka polskiej astrofizyki, Wilhelmina Iwanowska, to bohaterka nowego filmu dokumentalnego wyprodukowanego przez Polskie Towarzystwo Astronomiczne.

W okresie świątecznym nastąpiła internetowa premiera filmu dokumentalnego pt. „Astronomka – Wilhelmina Iwanowska”, przedstawiającego losy i dokonania prof. Wilhelminy Iwanowskiej. Film dostępny jest do obejrzenia na YouTube na kanale Astronarium (<https://www.youtube.com/@Astronarium>). Bezpośredni link do filmu: https://www.youtube.com/watch?v=d_m2emngW24

Wilhelmina Iwanowska (1905-1999) swoją karierę astronomiczną zaczynała w Wilnie, na Uniwersytecie Stefana Batorego, pod opieką prof. Władysława Dziwulskiego. Staż podoktorski odbyła w Szwecji. Po wojnie, razem z grupą pracowników Uniwersytetu Stefana Batorego dotarła do Torunia, gdzie w 1945 roku zaczęła prowadzić wykłady z astrofizyki na nowo powstałym Uniwersytecie Mikołaja Kopernika (UMK). Jest współzałożycielką Obserwatorium Astronomicznego we wsi Piwnice koło Torunia. Od 1952 do 1976 kierowała tą placówką.

Jej naukowe badania dotyczyły astrofizyki, fotometrii, spektroskopii. W szczególności badała skalę odległości we Wszechświecie, jednak jej wkład i odkrycia w tej dziedzinie przeszły niezauważone na Zachodzie, gdyż pracowała w Polsce, kraju będącym wówczas za tzw. „żelazną kurtyną”.

Film nagrywano w Instytucie Astronomii UMK w Piwnicach koło Torunia, na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, na Uniwersytecie Wileńskim, w Obserwatorium Idei Uniwersytetu Wileńskiego, w Obserwatorium Saltsjöbaden w Szwecji, w Obserwatorium Palomar w USA, w Obserwatorium Mount Wilson w USA. Są to miejsca związane z karierą zawodową prof. Iwanowskiej. Wystąpiły w nim m.in. osoby osobiście znające prof. Iwanowską, jako jej studenci, doktoranci lub współpracownicy. Film dokumentalny zilustrowano archiwalnymi zdjęciami, a także unikatowymi nagraniami wideo samej profesor Iwanowskiej i jej studentów sprzed kilkudziesięciu lat.

Narratorką opowieści jest dr Joanna Piotrowska, młoda polska astronomka, która pracuje obecnie w Kalifornijskim Instytucie Technologicznym (Caltech) w Stanach Zjednoczonych, czyli na uczelni, która kilkadziesiąt lat temu proponowała zatrudnienie Wilhelminie Iwanowskiej.

Do filmu przygotowano też napisy polskie oraz ich tłumaczenia w kilku językach, w tym m.in. na angielski oraz litewski.

Producentem filmu jest Polskie Towarzystwo Astronomiczne. Film wyreżyserował Bogumił Radajewski, autorami scenariusza są Bogumił Radajewski, Maciej Mikołajewski oraz Krzysztof Czart. Produkcja powstała w ramach Roku Wilhelminy Iwanowskiej 2025, ogłoszonego przez miasto Toruń z okazji 120. rocznicy urodzin astronomki.

Zadanie „Kobieta nie z tej Ziemi. Inspirująca opowieść o Wilhelminie Iwanowskiej – pionierce polskiej astrofizyki” finansowane jest ze środków Ministra Edukacji w ramach programu „Odkrywcy”.

Więcej informacji:

- [**Film pt. „Astronomka - Wilhelmina Iwanowska”**](#)
- [**Zwiastun filmu**](#)
- [**Polskie Towarzystwo Astronomiczne \(PTA\)**](#)
- [**Broszura informacyjna o PTA**](#)

Tekst: Polskie Towarzystwo Astronomiczne (PTA)

- [Go back](#)
- [Share on: X](#)
- [Share on: FB](#)
- [Print](#)
- [PDF](#)